

PARISUHTEEN HUOLTOKIRJA:

OHJEITA MIEHELLE

KARI
KIIANMAA

Kari Kiianmaa

Parisuhteen huoltokirja
Ohjeita miehelle

SAGA Egmont

Parisuhteen huoltokirja: ohjeita miehelle

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2009, 2021 Kari Kiiänmaa and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726897081

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Saatteeksi

Tämä teos on kirjoitettu, koska miehet ovat ansainneet oman parisuhdeoppaansa. Naisilla niitä onkin jo lukuisia. Avioliitoissa puolet kumppaneista on miehiä. Parisuhde ja sen laatu ovat myös miesten asioita, ja miehetkin voivat vaikuttaa niihin. Näyttää kuitenkin siltä, että naisten ajattelu on vaikuttanut enemmän suomalaisiin parisuhteisiin ja niiden elämään kuin miesten ajattelu. Naiset ovat ottaneet suhteensa kehittämisessä aktiivisemmän roolin kuin miehet. Koko parisuhteen kannalta se ei ole positiivista. On tärkeää, että molemmat voivat osallistua aktiivisesti suhteen kasvuun ja muutokseen. Kestävä parisuhde edellyttää jotain muuta kuin mitä meillä nyt on tarjolla. Sen vahvistavat tilastot suhteiden iästä.

Parisuhteen lainalaisuuksia tarkastelemalla on helppoa ymmärtää, miksi miehen kannattaa olla naisen rinnalla, kun suhteen tulevaisuudesta päätetään. Hyvä parisuhde ei koskaan ole vain yhden ihmisen visio, vaan se on kummankin kumppanin erillisestä visiosta poikkeava uusi visio. Se tarkoittaa: "Me haluamme tällaisen elämän yhdessä." Kirjassa olisi helppo provosoitua naisen ja miehen asemaa käsitteleviin kommentteihin. En ole halunnut tehdä niin, vaikka muutama viittaus asiaan onkin sisällytetty teokseeni. En pidä hyödyllisenä tarkastella parisuhdetta sukupuolten sotana. Mielestäni se pikemminkin tuhoaa kuin pelastaa suhteen. Sukupuolitutkijoita voin kuitenkin kiittää siitä, että he ovat auttaneet kyseenalaistamaan sekä miehen että

naisen toimintaa ja auttaneet siten pääsemään parempaan maailmaan. Miehet osaavat toki itsekin kyseenalaistaa toimintaansa, ainakin nykyään. Siitä on osoituksena laaja-alaisempi miesihanne, joka helpottaa miehen kasvua. Parisuhteen kyseenalaistaminen on vielä aivan alussa. Se onnistuu vain ajattelematta suhdetta vuorovaikutuksellisenä kokonaisuutena. Suhteen sisällä ei voi kilpailla onnellisuudesta.

Tämä kirja on sinulle mies, veli. Lue se ja päätä itse, mitä ajattelet siitä.

*Kanssasi,
Kari Kiianmaa*

Ps. Kirjassa on lukuisia esimerkkejä ihmisten elämästä. Ne ovat aitoja, mutta muunneltuja. Kenenkään yksityisyyttä ei paljasteta eikä loukata. Parisuhteella tarkoitetaan tässä teoksessa heteroseksuaalista suhdetta.

Luku 1

Mitä mies odottaa suhteelta naiseen?

ONKO PARISUHDE NAISTEN JUTTU?

Monen miehen mielestä keskustelua parisuhteesta käydään erityisesti naisten ehdoilla. Useimmat parisuhdeoppaat ja kirjat kuluvat naisten käsissä heidän yrittäessään saada paremman suhteen joko miestänsä tai itseään muuttamalla. Parisuhdetta käsittelevät elokuvat ja TV-ohjelmat eivät näytä myöskään kiinnostavan miehiä kuin nimeksi. Tästä on tehty johtopäätös, että parisuhdeasiat ovat naisten asioita. Voi myös olla, että osa miehistä on hyväksynyt tuon johtopäätöksen ja luovuttanut vastuun suhteensa kehittämistä naiselle. Tämä kirja ei ole naisia vastaan eikä miesasialiikkeen manifesti, vaan pikemminkin miehen itsetutkiskeluun perustuva kädenojennus paremman yhteisen elämän rakentamiseksi uudessa maailmassamme, joka muuttuu vauhdilla. Yhteiskunta vaikuttaa avioliittoon ja parisuhteeseen, mutta parisuhde ei ole yhteiskunnallisen epätasa-arvon taistelukenttä. Parisuhdetta voi kehittää kummankin osapuolen tarpeiden ja toiveiden mukaisesti, mutta toisen sukupuolen pitäminen vastustajana perheessä tuottaa vakavia ristiriitoja ja kärsimystä. Nuoren sukupolven miehet ovat kokeneet miehen vaikutusvallan perheessä ja parisuhteessa vähentyneen huolestuttavasti. Naisen mahdollisuus määritellä suhde ja sen kehitystarpeet on voinut muodostua ongelmaksi

nuorillepareille. On kuitenkin vaikea uskoa, että parisuhteessa elävät naiset haluavat tietoisesti järkyttää omaa rakkaussuhdettaan. Naisillakin voi olla vanhoja ja uusia rooleja, jotka estävät aidon kohtaamisen. Parisuhde on kasvua rakastetun ihmisen rinnalla.

MIEHEN PARISUHDE

Todellisuudessa miehet ovat kiinnostuneita naisista ja suhteistaan naisiin monin tavoin. He ovat myös kiinnostuneita avioliitosta tai vastaavasta parisuhteesta. Miehet eivät näytä pettyvän suhteeseensa aivan yhtä usein kuin naiset, jotka hakevat avioeroa miehiä useammin. Ehkä miehen odotukset suhteelle ovat erilaisia kuin naisen odotukset? Monille miehille suhteeseen liittyvät odotukset ovat arkisempia ja käytännöllisempiä kuin naisten odotukset. Jo häiden valmistelussa miehet tyytyvät sivuosaan naisten kiertäessä häämessuja ja ”tehdessä taikojaan”.

1800-luvulla miesten todettiin arvostavan avioliiton elämälle antamaa tukirakennetta. Avioliiton nähtiin antavan hyvät puitteet arkipäivän sujumiseen vaate- ja ruokahuoltoineen. Samaan aikaan naiset toivat esille enemmän emotionaalisia tarpeitaan kuin miehet. Miesten ja naisten käyttäytyminen oli hyvin pitkälle roolien sanelemaa. Kaikilla oli oma paikkansa eikä annettua järjestystä kyseenalaistettu. Maailmankirjallisuuden klassikkojen antaman kuvan perusteella naiset ja miehet eivät olleet yleensä kovin läheisiä ystäviä. Suhde saattoi olla romanttinen ja intohimoinen, mutta siitä puuttui usein henkistä läheisyyttä ja ystävyyttä (vrt. Mazzarella: *Uskottomuuden houkutus*). Avioliiton odotukset ovat olleet aiemmin hyvin käytännöllisiä eivätkä romantiikan ja emotionaalisten tarpeiden säätelmiä. Yhteisön etu oli

silloin yksilön etua tärkeämpi. Suvun omaisuuden säilyttäminen saattoi olla suurempi vaikuttaja liiton syntyyn kuin inhimilliset tarpeet. Aina ei ole pidetty tarpeellisena edes sitä, että sulhanen ja morsian tuntevat toisensa ennen avioliittoa.

Suomessa miehen ja naisen suhde on muuttunut erityisesti 1900-luvulla teollistumisen ja palkkatyön lisääntyneenä ja maatalouden merkityksen vähentyneenä toimeentulon antajana. Teollistuneessa ja kaupunkimaisessa yhteisössä ihmiset alkoivat säädellä suhdettaan yhä enemmän itse, vaikka vanhat roolimallit aiheuttivatkin paljon kitkaa ja vaikeuksia perhe-elämässä. 1970-luvulla, kiivaan lähiörakentamisen vuosina kannettiin paljon huolta miesten sopeutumisesta, koska heille ei näyttänyt löytyvän paikkaa lähiökodissa. Naisella oli kotityöt ja mies oli toimeton, koska perinteisiä miesten töitä ei ollut. Kumpikaan ei ollut tyytyväinen osaansa. Perhe maksoi siten yhteiskunnan muuttumisen viulut. Muutos aiheutti pareille tuskaa, mutta avioerot eivät olleet kovin yleisiä. Perheet eivät myöskään hakeneet apua parisuhteen ongelmiin vaan erityisesti lasten oireiluun. 1900-luvun loppupuoli toi sekä naisen että miehen elämään uusia haasteita, jotka merkitsivät käytännössä uusien pelisääntöjen luomista perhe-elämään ja parisuhteeseen. Naisten siirtyminen työelämään kodin ulkopuolelle toi heille uusia odotuksia vanhojen äitiyteen ja perheenemännyyteen kohdistuvien odotusten säilyessä ennallaan. Miehiltä odotettiin yhä suurempaa osallistumista kodinhoitoon ja lastenkasvatukseen. Heidät otettiin vähitellen mukaan myös lasten syntymään. Feminismi alkoi myös kyseenalaistaa maskuliinisuutta ja vaatia suurempaa tasa-arvoa. Entinen miesmalli romutettiin ja tilalle tarjottiin uusia malleja. 1970-luvulla luotiin ns.

pehmemmän miehen malli, jota nuoret naiset tarjosivat miehille. Se oli miehille hämmentävää aikaa.

Vaikuttaa siltä, että noina kaupungistumisen vuosikymmeninä kukaan ei kysynyt miehen odotuksia elämälleen ja ihmissuhteilleen. Miehestä luotiin kuvaa huonosti itsestään ja suhteistaan huolehtivana olentona. Miestä puolustavia kirjoja alkoi ilmestyä markkinoille ja miesasialiikekin noteerattiin vähitellen myös Suomessa. Muutaman vuosikymmenen kuluessa miehet ovat alkaneet sopeutua yhteiskunnan miehelle asettamiin muutoksiin ja vaatimuksiin. Se on merkinnyt perinteisen miesmallin murtumista ja yksilöllisempien miestyyppeiden ilmestymistä. Sekä naisen että miehen perinteiset roolimallit ovat hyvin pitkälle siirtyneet historiaan. Niinpä mieskin käyttäytyy itselleen ja tilanteeseen sopivalla tavalla eikä hae enää mallia siitä, miten "aina on tehty".

Naisten aktiivisuus parisuhteen solmimisessa näyttää lisääntyneen. Naiset voivat olla aloitteellisia kokematta itseään huonoiksi. Mies on siten joutunut sopeutumaan myös passiiviseen osaan sukupuolten kanssakäymisessä. Tämä koskee seksuaalista kanssakäymistä sen kaikissa muodoissaan. Naiset ovat tuoneet omat halunsa ja tarpeensa esille entistä paljon voimakkaammin, mikä on luonut paineita miehille. Parisuhteeseen ja kumppaniin asetetut odotukset ovat kasvaneet realistisesti arvioiden liian suuriksi. Erityisesti nuorempien naisten odotukset näyttävät olevan hyvin suuria. Miesten odotukset ovat keskimäärin vähemmän romanttisia ja käytännöllisempiä. Miehet ovat myös entistä aktiivisempia huolehtimaan parisuhteestaan ja perheen ihmissuhteista. He näyttävät olevan entistä useammin aloitteentekijöitä, kun suhteen kehittämiseen tai pelastamiseen kaivataan ammatillista apua.

Miesten tyytymättömyys avioliittoonsa purkautuu parisuhdetyöntekijän vastaanotolla useimmiten yleisenä tyytymättömyytenä elämään, kun suhde on haalistunut arkipäiväiseksi puurtamiseksi. Vaimon kanssa puhutaan enää vain siivouksesta ja lastenhoidosta. Erityisesti seksuaalisuuden hiipuminen huolettaa miehiä. Oma kiinnostus seksiin on vähentynyt vuosien kuluessa selvästi, mutta myös kumppanin haluttomuus koetaan suurena ongelmana.

MITÄ NAISEN TULEE OLLA?

Miehellä on toiveita naiselle, jonka kanssa hän haluaa parisuhteeseen. Miehet taitavat keskustella toiveistaan paljon vähemmän kuin naiset vastaavista toiveistaan. Tutustumispalstoja selailemalla voi kuitenkin päästä jyvälle siitä, mitä miehet odottavat naiselta. Miesten odotuksissa on tietenkin myös eroavuuksia mm. iän, koulutuksen ja elämänkokemusten mukaan.

Miesten odotukset kertovat siitä, että he eivät yleensä hae itselleen äitihahmoa vaan pikemminkin ystävää, jonka kanssa voi jakaa elämänsä. Varsinkin nuoret miehet odottavat naiselta myös ulkoisia asioita, sitä, että nainen pitää huolta itsestään ja ulkonäöstään. Melko harva hakee kuitenkaan "missi-tyyppiä". "Uusavuttomat" naiset, jotka eivät ole kiinnostuneita ruoanlaitosta tai kodinhoidosta, eivät kiinnosta miehiä. Tasa-arvointoilijat ovat monelle kauhistus. Parisuhteesta ei haluta tehdä tasa-arvotaistelun näyttämöä, vaikka miehellä ei ole mitään tasa-arvoa vastaan. Monet koulutetut miehet harrastavat kulttuuria, kuten lukemista, teatteria ja elokuvia sekä kokkaamista. Tällöin he toivovat naiselta myös älykkyyttä ja syvällisyyttä.

Haen tavallista, mukavaa naista seurakseni yhteisiin harrastuksiin ja jakamaan elämää arkenakin.

Pekka, 24 v

Haluan perustaa perheen ja saada monta lasta. Vaimoni pitää olla kiinnostunut tavallisesta perheelämästä eikä vain työstä ja tyttökavereista.

Paavo, 25 v

Minulle ura on tärkeä enkä tiedä mahtuuko elämäni lapsia, mutta vaimon haluan. Hänenkin pitää olla kiinnostunut työstään.

Erik, 27 v

Ex-vaimoni oli uskoton ja petti minua varmaankin alusta asti. Nyt minulle kelpaa vain uskollinen kumppani. Haluan kotona viihtyvän naisen.

Kalle, 45 v

Ihmistä ja ystävää etsin. Jotain, jonka kanssa puhua ja jakaa maailma. Ihmistä jonka voi päästää lähelleen ja ihmetellä.

Mauri, 51 v

Miesten kertomat odotukset eivät ole omiaan luomaan paineita naisille, sillä miehet eivät hae ”supernaista”. Saattaa kuitenkin olla, että miestenkin odotukset kasvavat jatkuvasti ja naiselle asetetaan yhä uusia vaatimuksia. Tämä johtuu parisuhteelle ja kumppanille asetettujen yleisten odotusten kasvusta. Varsinkin tunne-elämän tarpeet korostuvat. Se aiheuttaa suhteelle kohtuuttomiakin paineita. Miehellä ja parisuhteelle on siten eduksi, jos miehellä on myös muita tärkeitä ihmissuhteita kuin suhde vaimoon.

Pitkän parisuhteen ja avioliiton ongelmassa paljastuu myös odotusten historiallinen luonne. Miehen oma perhetausta saa hänet ajattelemaan perhe-elämää ja vaimonsa käyttäytymistä lapsuuden muistojen valossa.

Harva vaimo käyttäytyy tässä mielessä odotusten mukaisesti, mikä voi aiheuttaa miehelle pettymyksiä. Perhetaustojen erilaisuus voikin olla merkittävä riskitekijä avioliitossa.

ONNELLINEN MIES

Kumppanin valintaa pidetään elämän onnellisuuden kannalta hyvin merkittävänä asiana. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kukaan tekisi toisen jatkuvasti onnelliseksi parisuhteessa. Onnellisuus koostuu monista osatekijöistä. Hyvä parisuhde on vain osa onnea. Onnellisuuden käsite on sitä paitsi epämääräinen eikä se säily samana edes yhden ihmisen elämässä, puhumattakaan suuresta joukosta ihmisiä. Varsinkin uudessa suhteessa voimakkaat tunteet korostavat onnellisuuden kokemusta. Tunteiden tasaantuessa muut asiat alkavat merkitä enemmän. Parin kolmen vuoden ikäisessä parisuhteessa joudutaankin yleensä pohtimaan vakavasti omaa tyytyväisyyttä tai tyytymättömyyttä elämään ja suhteeseen.

Parisuhteen käsikirjoitus nousee esille, kun kuherruskuukausi on ohi ja kumppani näyttäytyy toiselle uudessa valossa. Silloin mitataan suhteen kehittymismahdollisuuksia. Jokainen parisuhteessa elävä joutuu tällöin myös huomaamaan, että kumppani onkin jossain mielessä erilainen kuin miltä tämä alun perin näytti. Miehen mielestä vaimossa alkaa tällöin näkyä ärsyttäviä ja ei-toivottuja ominaisuuksia. Alkaako mies tällöin kouluttaa vaimoan ja painostaa tätä muuttumaan mieleisekseen vai alkaako hän toimia aktiivisesti omassa elämässään ollakseen tyytyväinen ja onnellinen? Ensin mainittu vaihtoehto johtaa helposti pettymyksiin ja haitallisiin muutospaineisiin. Toinen vaihtoehto edellyttää

sitä, että mies pyrkii lisäämään itsetuntemustaan, jotta voisi elää toiveidensa mukaista elämää.

Rauno solmi avioliiton Riikan kanssa seitsemän vuotta sitten. Riikka oli monessa mielessä Raunon unelmien nainen. Hän oli iloinen ja viehättävä sekä miestään huomioiva vaimo. Vuosien kuluessa Rauno alkoi nähdä vaimossaan myös puutteita ja parantamisen varaa. Tämä oli kovin suurpiirteinen eikä jaksanut keskittyä kodinhoitoon ja ruoanlaittoon. Riikan käyttäytyminen ei vastannut ollenkaan sitä kuvaa, jonka Rauno oli saanut perhe-elämästä lapsuuden perheessään. Aamuisin vaimo oli laiska nousemaan eikä viitsinyt keittää edes aamukahvia. Rauno ei ollut keittiössä avuton ja huomasiikin vähitellen vastaavansa lähes yksin koko perheen ruokataloudesta. Rauno pitikin Riikalle pitkiä luentoja tämän laiskuudesta. Riikka tuli surulliseksi ja alkoi pohtia ystäviensä kanssa ratkaisua epätydyttävään elämäänsä. Hän koki parisuhteensa ahdistavana ja päätti ystäviensä tuella erota Raunosta.

Ihanasta vaimosta tuli vähitellen Raunolle onnen este kuten myös Raunosta vaimolle. Kumpikin pyrki muuttamaan kumppaninsa toisenlaiseksi, mikä johti jatkuvaan eripuraan. Suhteen kehittämisen logiikka eli toisen muuttaminen johti syveneviin ristiriitoihin ja avioeroon. Rauno halusi tulla onnellisemmaksi muuttamalla vaimoan toivomaansa suuntaan. Moni tekee niin ja joutuu pettymään.

Harri oli naimissa Marjon kanssa yli 15 vuotta. Ensimmäiset 10 vuotta olivat hyvää ja onnellista

aikaa. Jossain vaiheessa Harri huomasi kuitenkin olevansa melko tyytymätön elämäänsä. Arki oli liian yksitoikkoista, eikä edes sukupuolielämä kiinnostanut kumpaakaan puolisoa. Rakasteluhetket harvenivat yhteen kertaan kuukaudessa. Harria se huolestutti, mutta Marjo piti sitä luonnollisena iän tuomana muutoksena. Harrin mielestä Marjo pakeni myös liian pitkiksi ajoiksi omiin harrastuksiinsa kuten kutomiseen ja kirjojen lukemiseen. Harrilla oli vaativa työ sairaalassa ja joitakin liikuntaharrastuksia työtovereiden kanssa. Ne eivät kuitenkaan riittäneet tekemään häntä tyytyväiseksi, koska hän uumoili onnettoman olonsa johtuvan parisuhteessaan tapahtuneesta etääntymisestä. Hän ehdottikin Marjolle kääntymistä parisuhdeterapeutin puoleen. Marjo piti ehdotusta naurettavana eikä halunnut missään tapauksessa terapiaa.

Harri ei hakenut itselleen rinnakkaissuhdetta mutta huomasi muutaman kuukauden päästä olevansa ihastunut Pirjoon, työtoveriinsa. Heidän suhteensa jatkuikin salasuhteena yli neljä vuotta. Muutaman kerran Harri yritti lopettaa suhteen, mutta sekä Pirjo että Harri kokivat sen liian vaikeana ja jopa epäoikeudenmukaisena itselleen. Harri kertoi suhteesta vaimolleen, joka oli yllättynyt ja kysyi, halusiko Harri erota. Harri halusi. Hän muutti Pirjon kanssa yhteiseen asuntoon. Elämä ei ole ollut ihan sitä, mitä hän toivoi, mutta tylsää se ei ole ollut. **Kauko**, 52 v, tutustui vaimonsa kuoleman jälkeen Mirjaan, joka vastasi hänen odotuksiaan lähes täydellisesti. Kauko ei ollut koskaan ennen tuntenut niin suurta seksuaalista vetoa kehenkään naiseen. Mirjan kanssa oli myös hyvä puhua asioista, koska heillä oli henkinen yhteys. He molemmat pitivät

samoista asioista: luonnosta ja musiikista. He päättivät suuresta ihastumisestaan huolimatta elää erillään vielä muutaman vuoden ja harkita rauhassa yhteiselämää.

Ihastumisvaiheen jälkeen Kauko ja Mirja totesivat edelleen olevansa hyviä ystäviä ja rakastavansa toisiaan aidosti. He kertoivat edelleen ajatuksensa ja tunteensa toisilleen ja nauttivat läheisyydestä. Heidän suhteensa ristiriidat olivat pieniä käytännön asioita, eikä kumpikaan pitänyt niitä ongelmana. Kauko oli onnellinen mies. Iltaisin hän pohti onneaan ja ihmetteli, mistä se oli peräisin. Hän huomasi parisuhteensa olevan erityisen tyydyttävä, koska siinä oli tilaa olla omana itsenään rakastetun ihmisen kanssa. He muuttivat yhteen ja asuvat edelleen yhdessä.

Mies voi siis olla onnellinen, mutta myös onneton. Onni on pääosin hänen omissa käsissään, mutta parisuhteen valinnoilla on silti merkitystä. Tärkeintä on olla mahdollisimman tietoinen siitä, mitä tekee valitessaan kumppania ja rakentaessaan suhdetta hänen kanssaan. On miehiä, jotka jättävät vastuun suhteesta naiselle, ja miehiä, jotka ottavat aktiivisen roolin elämässään naisen kanssa. Kumpaan joukkoon sinä kuulut?